

TERÖR OLAYLARI NEDENİYLE UĞRANILAN ZARARIN İDARECE TAZMİNİ

Teröristlerce araziye döşenen mayına bastığı için çok ağır bedeni sakatlanmaya maruz kalan (iki kolu ve iki bacağı kopan bir gözü kör olan) davacı erin uğradığı zararın kusursuz sorumluluk esasına göre tazmininin gerekli olduğu ve mevcut sakatlanmanın davacı açısından bakıcı ücreti verilmesini de gerekli kıldığı yönündeki Askeri Yüksek İdare Mahkemesi kararı:

Dergi No: 9

Dairesi: AYIM 2. D.

Tarih: 25.1.1994 22:00:00

Karar No1: E. 1088/451

Karar No2: K. 1994/146

Davacı vekilinin 17.6.1993 tarihinde kayda geçen dava dilekçesinde özetle; Müvekkili J. Eri'nın Mardin İl Jandarma Alay Komutanlığı 11 Merkez Bölüğünde askerlik hizmetini yaparken 12 EKİM 1992 günü terörist takibi sırasında teröristlerce daha önceden araziye yerleştirilen mayına basması sonucunda mayının patlaması ile ağır bir şekilde yaralandığını, iki kolunu iki bacağı ve sağ gözünü tamamen kaybederek birinci derecede sakat duruma geldiğini, olayda müvekkilinin bir kusurunun bulunmadığını, müvekkilinin GATA raporunda da belirtildiği gibi hiç çalışamaz ve ömür boyu başkasının bakımına muhtaç hale geldiğini, Teknik Lise Mezunu olan müvekkilinin mesleğinin teknik ressamlık olduğunu, olay sebebiyle mesleğini hiç icra edemez duruma düştüğünü, altmış beş yaşına kadar çalışma karşılığı kazanç kaybına ve alacağı emekli ikramiyesi, zorunlu tasarruf kesintisi ve kesinti neması, lojman yardımı gelirlerinden mahrum kaldığını, müvekkilinin hayat boyu kendisine baktıracak işçi çalıştıracığını ve bu işçinin ücret ve emekliliğinde kıdem tazminatı ve emekli ikramiyesini ödeyeceğini, müvekkiline 2330 Sayılı Kanun hükümlerine göre nakdi tazminat ve vazife malûllüğü aylığı bağlanmadığını, bağlansa bile bu yararlar tenzil edildikten sonra bir milyar dörtyüzelli milyon TL. maddi zararın kalacağını müvekkilinin kaybettiği uzuvları ve vücudundaki sabit kalan yara izleri sebebi ile duyduğu üzüntü, acı ve elemi izaha gerek bulunmadığını, ömür boyu sürecek olan bu elemi ve acıyı para ile tamamen ortadan kaldırmanın mümkün olmadığını, hiç değilse taktir ve tediye edilecek makul miktardaki bir para ile kısmen hafifletmenin mümkün olacağından kendisine 150.000.000 TL. manevi tazminat verilmesini ayrıca her iki tazminat taleplerine olay tarihinden itibaren yasal faiz tahakkuk ettirilmesini dava ve talep etmiştir.

Davacının Mardin İl Jandarma Komutanlığı emrinde askerlik hizmetini ifa ettiği sırada 12 EKİM 1992 tarihinde Mardin Merkez Ahmetli Köyü Kaynak Mezrası mevkiinde, yasadışı terör örgütüne yola önceden yerleştirilen mayına basmak suretiyle yaralanarak sakat kaldığı hususunda taraflar arasında bir ihtilaf bulunmamaktadır. Nitekim,, davalı idare olayı 2330 Sayılı Kanun kapsamı içerisinde değerlendirerek davacıya 20 EYLÜL 1993 tarihinde 142.785.000 TL. nakdi tazminat ödemiş. Yine T.C. Emekli Sandığına davacıya vazife malullüğü aylığı bağlanmış ve tütün ikramiyesi ödenmiştir.

Davacıya ilk tıbbi müdahalenin Diyarbakır As. Hastanesinde yapıldığı, bilahare GATA Hastanesine sevk edildiği burada yapılan tedaviler sonucunda GATA sağlık kurulunun 8 NİSAN 1993 gün ve 3276 numaralı raporundan davacıya "1. Sağ göz perforan yaralanma sekeli... 2. (Ftizis Bulibi) + sol göz perforan yaralanma 3. Ateşli silah yaralanmasına bağlı her iki alt extremitte diz üstü seviyeden her iki üst extremitte el bileği seviyesinden amputasyonlusu" teşhisi konularak "1. D/57 R.1 2.2 d/57 F.1. Askerliğe elverişli değildir. 2.

Mevcut yaralanmadan dolayı 120 gün iş ve gücünden kalmıştır. 3. Uzun zaafı vardır. 4. Fikren çalışır bedenen çalışamaz. 5. Çalışma gücü kayıp oranı % 100'dür. 6. Hastanın her iki alt Extremiteleri için modüler tip diz üstü protezi üst etremiteler için. myoelektrik el bileği Dezartikülasyonu protezi kullanması ve temini uygundur. 7. Proteslerin yapımı ve kontrolü için !bir refakatti eşliğinde ambulansla İzmir'e gitmesi ve takiben Ankara'ya geri gelmesi uygundur. 8. % 50 görme kaybı vardır. 9. Hayat boyu bakıma muhtaçtır" kararı verildiği, davacının Endüstri Meslek Lisesi mezunu olduğu, askere gelmeden önce asgari ücretten sigortalı olarak çalıştığı dosyada mevcut bilgi ve belgelerin incelenmesinden anlaşılmaktadır.

Anayasanın 125 nci maddesine göre "İdare kendi eylem ve işleminden doğan zararları ödemekle yükümlüdür" bu surette idarenin sorumluluğu Anayasa prensibi olarak kabul edilmiştir. Ancak, Anayasa'da idarenin sorumluluğunun hangi esaslara göre belirleneceği 'belirtilmemiş bu meselenin halli doktrin ve yangı kararlarına bırakılmıştır. Bugün idarenin sorumluluğu hizmet kusuru ve kusursuz sorumluluk ilkelerine dayandırılmaktadır. İster hizmet kusuru isterse kusursuz sorumluluk ilkelerine dayandırılınsın genel olarak idarenin tazmin borcunun doğacihnesi için bir zararın mevcudiyeti, zarara yol açan eylemin idareye yüklenebilir nitelikte olması, zarar ile eylem, arasında illiyet bağının bulunması zorunludur.

Davamızda, yaralanma olayının meydana gelmesinde hizmetin kurulması ve işletilmesinden doğan idareye atfi kabil bir hizmet kusurunun varlığından söz edilemez. Zarar, doğrudan doğruya idari eylemden doğmayıp idarenin dışındaki bir olaydan kaynaklandığı açıktır. Ancak, zararlı sonucu doğuran yaralanma olayının da davacının emniyet ve asayişin korunması ile ilgili askeri bir hizmetin ifası sırasında teröristlerce araziye yerleştirilen bir mayının patlaması sonucu meydana geldiği de sabit vakiydir. Zararlı sonucu doğuran olay ile hizmet arasında illiyet bağı bulunduğundan kusursuz sorumluluk ilkelerine göre zararın zarar görenler üzerinde bırakılmayacak topluma yayılmasının adalet, eşitlik, hakkaniyet esaslarına daha uygun düşeceği düşüncesiyle davacının uğradığı zararların bu esaslara göre karşılanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Yukarıda özetlenen GATA Sağlık Kurulu raporunda davacının ömür boyu bakıcıya muhtaç bulunduğu karar verilmiş, bu karar davacının vücudunda tesbit olunan arazların mahiyeti nazara alınarak Kurulumuzca da kabul edilmiştir.

Maddi tazminat isteminde bulunan davacının maddi zararlarının tesbiti için re'sen seçilen bilirkişi tarafından tanzim edilip Mahkememize ibraz edilen 12.12.1993 tarihli bilirkişi raporunda davacının karşılanamayan parasal zararının 1.222.967.734 TL. olduğunun belirtildiği anlaşılmıştır.

Taraflara tebliğ olunan bilirkişi raporuna davalı idarede tarafından hesaplamada bir /hata yapıldığı, asgari (ücretin çek üstünde bağlanan aylıkların davacının zararının çok üstünde olmasının iktiza, ettiğini, davacının askerlik öncesi devamlı bir işi olmadığı için kıdem tazminatı alacağına alacağı varsayılarak zarar hesabı yaptırılmasının yerinde olmadığını ileri sürmüş isede, davacının askere gelmeden önce sigortalı asgari ücretten çalıştığı SSK. İzmit Sigorta Müdürlüğünün yazılarından anlaşılmakta olması ve davacının zarar hesabı yapılırken yoksun kaldığı asgari ücret ve dönemsel % 5 artışlı tutarları nazara alınarak yapıldığı anlaşıldığından davalı idarenin itirazlarına itibar edilmemiş Mahkememizin yerleşik içtihatları ve ilmi verilere uygun bulunan bilirkişi raporu kurulumuzca da kabul görerek bu yönde tatbikat yapılmıştır.

Askerlik görevini ifa ettiği sırada teröristlerce daha önceden araziye yerleştirilen mayına basmak süratiyle yaşamsal fonksiyonlarının önemli bir kısmını kaybeden hayatı boyunca bir bakıcıya muhtaç duruma düşen % 100 çalışma gücü kaybına uğrayan davacının olay

nedeniyle duyduğu ve ileride duyacağı acı ve ızdıraplarını kısmen de olsa karşılayabilmek amacıyla uygun miktarda manevi tazminat verilmesi kabul edilmiştir.

Davacının manevi tazminat talebine olay tarihinden itibaren faiz yürütülmesini talep etmiş ise de, Kurulumuzca davacının gerek yaralanma anında duyduğu ve gerekse bu olay nedeniyle ömür boyu duyacağı acı ve ızdırabını karşılamak üzere takdir edilen manevi tazminat miktarı paranın karar anındaki alım gücü esas alınarak tesbit edildiğinden davacının talebinin reddi cihetine gidilmiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1. Bilirkişi raporu uyarınca davacı'ya 1.222.867.000 TL. MADDİ TAZMİNAT VERİLMESİNE, FAZLAYA AİT İSTEMİNİN REDDİNE,

2. Takdiren davacıya 100.000.000 TL. (Yüzmilyon TL.) MANEVİ TAZMİNAT VERİLMESİNE, FAZLAYA AİT İSTEMİNİN REDDİNE.

3. Hükmedilen maddi tazminat miktarına 1,5.1993 tarihinden ödeme tarihine kadar % 30 (YÜZDEOTUZ) YASAL FAİZ YÜRÜTÜLMESİNE,

4. Hükmedilen manevi tazminat miktarına yasal faiz yürütülmesine MAHAL OLMADIĞINA,